

VIỆN HUÂN CHƯƠNG

Số: 113/VHC

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 26 tháng 5 năm 1982

HƯỚNG DẪN

**Khen thưởng tổng kết thành tích giúp đỡ
cách mạng trước ngày tổng khởi nghĩa
tháng 8 năm 1945 và tham gia
kháng chiến chống Pháp ở miền Nam**

Để tiến hành khen thưởng nhân dân có thành tích, giúp đỡ cách mạng trước ngày tổng khởi nghĩa tháng 8 năm 1945 và khen thưởng cán bộ nhân dân có thành tích tham gia kháng chiến chống Pháp theo nghị quyết số 06 - NQ/TVQH ngày 29/8/1960 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội kèm theo điều lệ khen thưởng và các thông tư số 15-TTg ngày 12/1/1961, 83-TTg và 84-TTg cùng ngày 22/8/1962 của Thủ tướng Chính phủ, thông tư số 39-BT ngày 21/4/1982 của Hội đồng Bộ trưởng nay Viện Huân chương hướng dẫn thêm một số điểm về đối tượng, điều kiện khen thưởng và tổ chức thực hiện như sau:

I. ĐỐI TƯỢNG VÀ ĐIỀU KIỆN KHEN THƯỞNG.

1/. Về khen thưởng gia đình:

Khen thưởng gia đình có công giúp đỡ cách mạng và kháng chiến là khen thưởng tập thể các thành tích trong gia đình mà cha mẹ là chủ gia đình, đứng tên. Để thống nhất với việc khen thưởng ở miền Bắc trước đây, nay vẫn để một người đứng tên (cha hoặc mẹ) ai đứng tên do gia đình đề nghị.

Đối với những hộ gia đình có cả ông bà, cha mẹ, con, cháu, tính đến bốn đời, cùng có chung thành tích, người đứng tên trong khen thưởng gia đình phải thực sự là chủ gia đình, người có trách nhiệm chủ yếu mọi mặt của gia đình, kể cả thành tích giúp đỡ cách mạng, giúp đỡ kháng chiến.

Trong gia đình nếu thành viên chủ yếu là cha mẹ và các con phạm tội chống Tổ quốc, chống cách mạng hoặc phạm những sai lầm nghiêm trọng khác thì gia đình không được khen thưởng, nhưng nếu cá nhân nào có thành tích nổi bật nhất, kiên quyết chống lại các sai phạm đó, đứng hẳn về phía cách mạng, thì cá nhân ấy vẫn được xét khen thưởng theo thành tích riêng của họ.

2/. Về khen thưởng theo thông tư 83-TTg:

a) Thông tư 83-TTg nhằm khen thưởng nhân dân về thành tích giúp đỡ cách mạng. Vì vậy khi xét khen thưởng không nên lẫn lộn thành tích hoạt động cách mạng của cán bộ, hội viên các đoàn thể với thành tích giúp đỡ cách mạng của nhân dân. Nhân dân nói ở đây bao gồm cả hội viên các đoàn thể quần chúng trước khi họ vào Đảng hoặc trở thành cán bộ thoát ly.

Những việc được tổ chức phân công như: tuyên truyền phát triển cơ sở, vận động quyền góp giúp đỡ cách mạng, dân truyền đơn biểu ngữ, đi giao thông liên lạc, mang tiền của quyền góp được tiếp tế cho cán bộ v.v... đều thuộc về thành tích hoạt động cách mạng, các thành tích này, Nhà nước chưa có chủ trương khen thưởng. Còn những việc giúp đỡ cách mạng của gia đình, cá nhân như: tự nguyện nuôi chữa, bảo vệ cán bộ cách mạng ở nhà mình, được cán bộ nhờ đi liên lạc dẫn đường dưng cảm cứu thoát cán bộ cách mạng lúc hiểm nghèo, rèn đúc vũ khí giúp đỡ cách mạng v.v... thì thuộc về thành tích giúp đỡ cách mạng của nhân dân.

Đối với cán bộ và hội viên các đoàn thể có việc giúp đỡ vừa mang tính chất hoạt động cách mạng do tổ chức phân công vừa mang tính chất giúp đỡ cách mạng của nhân dân rất khó phân biệt. Vì vậy phải xem xét kỹ các mặt thành tích giúp đỡ cách mạng của nhân dân, phải nắm vững điều kiện tiêu chuẩn và đối tượng khen thưởng chủ yếu là gia đình để vận dụng được chính xác. Nếu không sẽ khen sai đối tượng.

3/. Về đối tượng khen thưởng theo thông tư 15-TTg và 84-TTg:

- Nhân viên chuyên trách phụ trách giao thông bưu điện xã thì khen theo thông tư 15-TTg, giao thông liên lạc không chuyên của các ngành (kể cả xã đội), các đoàn thể ở xã, thôn, ấp thì khen theo thông tư số 84-TTg, nhân dân giúp đỡ cán bộ làm giao thông liên lạc, dẫn đường thì khen theo mặt giao thuộc thông tư 84-TTg.

- Cán bộ phụ trách công tác dịch vận xã (có lúc, có nơi do một cán sự xã đội hoặc một cán bộ trực thuộc Ủy ban kháng chiến xã phụ trách) thì khen theo thông tư 15-TTg, cán bộ dịch vận khác của xã, thôn, xóm thì khen theo thông tư số 84-TTg.

- Du kích thuộc đối tượng khen thưởng của thông tư 15-TTg còn dân quân thì không thuộc đối tượng khen thưởng nào cả, lão dân quân và đội viên các đội du kích thiếu niên (được tổ chức ở một số nơi) nếu có thành tích thì khen thưởng theo thông tư 84-TTg.

Thiếu niên làm liên lạc cho đội du kích nếu có thành tích chiến đấu như đội viên du kích thì được khen như du kích còn nếu thành tích bình thường như giao thông liên lạc không chuyên khác thì khen theo giao thông liên lạc thôn xã theo thông tư 84-TTg.

- Nhân viên y tế kiêm nhiệm cứu thương cho xã đội, thôn đội hoặc kiêm nhiệm cứu thương cho một đội du kích khi cần thì khen theo thông tư 84-TTg, nếu là đội viên du kích kiêm nhiệm cứu thương thì khen như đội viên du kích.

- Những cán bộ phụ trách toàn diện các mặt công tác có kết quả nhưng không có chức vụ nào rõ rệt, ở những nơi phong trào gặp khó khăn đến tối, tổ chức chính quyền,

đoàn thể chưa phục hồi được, nếu phụ trách toàn xã thì được khen như chủ chốt xã, nếu phụ trách chung thôn xóm thì khen theo cán bộ thôn xóm.

4/. Về điều kiện khen thưởng quy định ở điểm C trong thông tư 39-BT ngày 21/4/1982.

Những gia đình và cá nhân được xét khen thưởng theo các theo thông tư số 15, 83 và 84-TTg phải là những gia đình và cá nhân đã tiếp tục tham gia kháng chiến chống Mỹ, không phạm tội chống Tổ quốc, chống cách mạng và những tội ác nghiêm trọng khác.

Về điều kiện tiếp tục tham gia kháng chiến chống Mỹ nói trên yêu cầu cụ thể là:

a) Đối với cán bộ thoát ly, cán bộ nhân viên xã, đội viên du kích, thanh niên xung phong được khen thưởng về thành tích kháng chiến chống Pháp thì yêu cầu thấp nhất là phải tiếp tục kháng chiến chống Mỹ đạt mức được bằng khen của Hội đồng Bộ trưởng.

Những cán bộ sau đây tuy không đủ niên hạn để được xét khen thưởng thành tích kháng chiến chống Mỹ, cũng được xét khen thưởng thành tích kháng chiến chống Pháp.

- Đã liên tục tham gia kháng chiến chống Mỹ từ sau ngày 20/7/1954 đến lúc từ trần.

- Đã được tổ chức cho thôi việc với lý do chính đáng như: già yếu, bệnh tật không đủ sức khỏe để tiếp tục tham gia kháng chiến chống Mỹ đến ngày 30/4/1975.

Những cán bộ vì cầu an, dao động, hoạt động cầm chừng hoặc có sai lầm chỉ được khen thưởng ở mức thấp hoặc bị hạ mức khen thưởng về thành tích kháng chiến chống Mỹ thì tùy theo cống hiến trước sau và thái độ sửa chữa của những cán bộ đó mà khen nguyên mức hay hạ mức về thành tích kháng chiến chống Pháp.

b) Đối với nhân dân (kể cả gia đình và cá nhân) nếu thành tích tham gia kháng chiến chống Mỹ còn ít, chưa đủ tiêu chuẩn khen thưởng hoặc trong kháng chiến chống Mỹ đến nay vẫn là người lương thiện, không có thái độ xấu đối với cách mạng nhưng không có hoàn cảnh tiếp tục tham gia kháng chiến như già yếu bệnh tật hoặc ở nơi địch không chế chặt, ít có điều kiện tiếp xúc với cán bộ kháng chiến thì tùy từng trường hợp cụ thể mà khen nguyên mức hay hạ mức khen về thành tích giúp đỡ cách mạng trước tháng 8 năm 1945 và thành tích tham gia kháng chiến chống Pháp. Ngược lại nếu vì cầu an không tham gia kháng chiến, có thái độ xấu với cách mạng hoặc thoái hóa, biến chất v.v... thì không được khen thưởng.

II. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1./ Về trách nhiệm xét và đề nghị khen thưởng:

a) Gia đình và cá nhân có thành tích giúp đỡ cách mạng và giúp đỡ kháng chiến chống Pháp ở nơi nào thì Ủy ban nhân dân các cấp ở nơi đó xét và đề nghị khen thưởng. Nếu nơi hiện trú khác với nơi lập thành tích thì phải có thêm bản nhận xét của Ủy ban nhân dân phường, xã nơi hiện trú về thái độ chính trị của gia đình và cá nhân đối với kháng chiến và từ sau ngày 30/4/1975 đến khi xét khen thưởng.

b) Đối với những người tham gia công tác ở xã đến ngày 20/7/1954, sau đó đi công tác thoát ly khỏi xã thì do xã (nơi lập thành tích xét và đề nghị khen thưởng, đơn vị hiện đang quản lý người đó có trách nhiệm gửi cho xã bản nhận xét về người đó kể từ khi đi thoát ly đến khi xét khen thưởng.

c) Đối với những người tham gia công tác ở xã rồi đi thoát ly trước ngày 20/7/1954 nay công tác ở đâu, thì nơi đó xét và đề nghị khen thưởng. Tập thể hội đồng khen thưởng xã có trách nhiệm xác nhận thời gian công tác ở xã và lý do đi thoát ly của người đó. Nếu thời gian đi thoát ly trước ngày 20/7/54 quá ngắn không đủ mức khen thưởng nào thì vẫn do xã (nơi lập thành tích) xét và đề nghị như tình thần điểm b nói trên.

d) Đối với những người chuyên hoạt động thoát ly trong kháng chiến chống Pháp thì nay công tác ở đơn vị nào, đơn vị ấy xét và đề nghị khen thưởng.

2./ Về hồ sơ thành tích:

Hồ sơ thành tích các loại phải có đầy đủ các thủ tục sau đây:

a) Hồ sơ thành tích của liệt sĩ do Ủy ban nhân dân các cấp làm và xác nhận (thông báo cho gia đình biết để không bỏ sót một ai)

b) Hồ sơ thành tích của thôn xóm trước ngày tổng khởi nghĩa tháng 8 năm 1945 phải có xác nhận của Ban Nghiên cứu lịch sử Đảng tỉnh.

c) Hồ sơ thành tích giúp đỡ cách mạng, giúp đỡ kháng chiến của gia đình và cá nhân phải có xác nhận của cán bộ đã được gia đình hoặc cá nhân giúp đỡ hoặc xác nhận của cán bộ biết rõ thành tích và có trách nhiệm lúc đó (cán bộ chủ chốt xã, cán bộ tại làng cũ).

d) Hồ sơ thành tích của cán bộ, công nhân viên do các cơ quan xét và đề nghị khen thưởng phải được thủ trưởng cấp quản lý người đó xác nhận thành tích (căn cứ lý lịch đã được thẩm tra).

e) Hồ sơ thành tích của cán bộ, nhân viên, xã đội viên du kích, do xã có trách nhiệm xét và đề nghị khen thưởng phải được cán bộ chủ chốt xã trong kháng chiến chống Pháp hoặc hai người cùng đơn vị lúc đó xác nhận.

h) Hồ sơ thành tích của những cán bộ được điều động từ miền Bắc vào miền Nam từ khi ban hành điều lệ khen thưởng (29/8/1960) đến hết năm 1975 phải có xác nhận của cơ quan cũ (nếu ở tỉnh thì do Ủy ban nhân dân huyện hoặc sở, ty. Nếu ở các ngành thì do cơ quan cấp trên đơn vị cơ sở) về lý do chưa được xét khen thưởng.

Nếu trước đây đã xét nhưng không đủ tiêu chuẩn và điều kiện khen thưởng hoặc đã được khen thưởng nay xin khen cao hơn thì không xét lại nữa.

g) Hồ sơ thành tích của cán bộ thoát ly trong kháng chiến chống Pháp do xã xét và đề nghị, phải có xác nhận của xã (nếu có lý lịch đã được thẩm tra) hoặc xác nhận của cán bộ có trách nhiệm của cơ quan cũ (nếu xã không quản lý lý lịch).

j) Bản khai thành tích các loại và giấy xác nhận thành tích của cán bộ cũ phải làm đúng mẫu quy định.

k) Các đề nghị tặng thưởng huân chương kháng chiến, kỷ niệm chương, bằng có công với nước đều phải gửi kèm theo đầy đủ hồ sơ thành tích lên Hội đồng Bộ trưởng. Hồ sơ thành tích phải được Ủy ban nhân dân xã và đơn vị cơ sở xác nhận và đề nghị mức khen thưởng cụ thể.

3./ Về triển khai công tác khen thưởng ở các ngành, các địa phương.

- Việc khen thưởng thành tích kháng chiến chống Pháp tiến hành và kết thúc cùng một lúc với khen thưởng thành tích kháng chiến, chống Mỹ ở từng cơ sở theo hai đợt: đợt một hoàn thành về cơ bản, đợt hai kiểm tra và kết thúc.

Yêu cầu chung phải đạt được là: làm đến đâu chắc và gọn đến đấy, không khen sai, không bỏ sót, không khen trùng, giải quyết dứt điểm những trường hợp không đủ điều kiện và tiêu chuẩn khen thưởng và những trường hợp mắc mới khác, làm gọn và tốt ở từng đơn vị cơ sở. Phải biết gắn việc khen thưởng này với việc tổ chức phong trào thi đua của quần chúng; đẩy mạnh sản xuất, công tác và sẵn sàng chiến đấu.

Bước chuẩn bị phải làm tốt những việc chính sau đây:

- Chuẩn bị tốt đội ngũ cán bộ chuyên trách khen thưởng ở các cấp gồm những cán bộ có trách nhiệm và năng lực trong việc nắm vững đặc điểm lịch sử cách mạng và kháng chiến, nắm vững chính sách và tổ chức chỉ đạo thực hiện.

Thành lập Hội đồng khen thưởng ở cơ sở.

- Làm tốt thí điểm, vừa để rút kinh nghiệm cho điểm vừa để huấn luyện cán bộ khen thưởng.

- Làm tốt kế hoạch mở rộng diện và bồi dưỡng cho cán bộ khen thưởng nắm vững chính sách, kế hoạch tiến hành.

- Chuẩn bị đầy đủ tài liệu, biểu mẫu kê khai, kinh phí và phương tiện làm việc.

Nếu chuẩn bị chưa đủ tốt chưa được mở rộng diện.

Bước mở rộng diện: làm tốt việc phổ biến rộng rãi chính sách khen thưởng trong cán bộ nhân dân rồi tiến hành báo công, bình công qua đó mà phân loại đối tượng khen thưởng và kê khai thành tích, không bỏ sót một ai.

Tổ chức học tập chính sách có thể làm đồng loạt ở những nơi đã chuẩn bị tốt. Nhưng ở các địa phương khi xét duyệt phải được Ủy ban nhân dân huyện kiểm tra và ấn định cụ thể. Khi xét duyệt ở xã nhất thiết phải có cán bộ cũ am hiểu tình hình cách mạng và kháng chiến tham dự, càng nhiều càng tốt. Cán bộ chuyên trách khen thưởng huyện

phải dự xét duyệt với xã. Phải làm cho cán bộ xét duyệt thông suốt chính sách; thống nhất đặc điểm lịch sử địa phương và có tinh thần vô tư.

Việc xét duyệt khen thưởng chống Pháp sẽ tiến hành sau khi xét duyệt tốt về khen thưởng thành tích kháng chiến chống Mỹ. Phải thông báo kết quả xét duyệt cho cán bộ và nhân dân biết..., ai thắc mắc thì phải được giải quyết cho thông suốt, nếu xét sai thì phải sửa lại rồi mới làm tờ trình lên cấp trên và chỉ trình lên cấp trên khi đã xét xong gọn ở cơ sở không còn trường hợp nào phải gác lại ở cơ sở.

Những hồ sơ thành tích không khen do không đủ tiêu chuẩn và điều kiện khen thưởng hoặc không thể bổ sung đủ chứng cứ phải được gửi về huyện kèm theo danh sách và phải được Ủy ban nhân dân huyện duyệt, quản lý hồ sơ và làm báo cáo danh sách không khen lên Ủy ban nhân dân tỉnh theo mẫu quy định.

Khi duyệt ở cấp mình, Ủy ban nhân dân huyện và tỉnh cũng xét gọn theo từng xã, trường hợp nào xét không khen hoặc thay đổi mức khen phải làm cho đương sự thông suốt, trường hợp nào cần bổ sung thì cho bổ sung và hẹn ngày hoàn thành. Ủy ban nhân dân tỉnh gửi tờ trình lên Hội đồng Bộ trưởng gọn theo từng xã, kèm theo báo cáo thông kê số liệu của xã đó. Các đơn vị cơ sở trong khu vực Nhà nước cũng phải làm gọn theo cách đó.

Tuy phân cấp xét duyệt nhưng Viện Huân chương có thể yêu cầu Bộ và tỉnh gửi ban khai thành tích diện huy chương và bảng khen để Viện kiểm tra điển hình khi cần thiết.

Viết trao tặng cho từng đơn vị cơ sở phải được tổ chức trang trọng đây vừa là dịp động viên tốt, vừa là dịp phát hiện sai sót tập trung nhất.

Sau khi trao tặng, không quá 3 tháng từng đơn vị tiến hành kiểm tra, sau đó đề nghị sửa những trường hợp khen sai và xét bổ sung những trường hợp bỏ sót rồi thông báo kết thúc với nhân dân và báo cáo lên cấp trên.

*

* *

Việc khen thưởng này sẽ mang nội dung giáo dục động viên rất lớn và có tác dụng phát huy truyền thống cách mạng của quần chúng. Nhưng vì diện khen thưởng rộng, sự việc và con người lại gắn với lịch sử thời gian 45 năm qua, nên xét rất khó khăn và phức tạp. Do vậy đòi hỏi cấp ủy Đảng và chính quyền các cấp cần quan tâm chỉ đạo tổ chức thực hiện chặt chẽ và thường xuyên từ đầu đến cuối để thực hiện tốt chính sách khen thưởng này.

Các ngành các địa phương thấy điểm nào chưa hợp lý hoặc cần được bổ sung thì có ý kiến sớm để Viện Huân chương hướng dẫn tiếp.

VIỆN TRƯỞNG VIỆN HUÂN CHƯƠNG
LÊ QUANG TUẤN